

§ 10. Remiss av God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19)

Dnr 1.6-292/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-05-18.

Sammantaget anses det att förslagen i denna utredning tillsammans med förslag i tidigare betänkanden utgör grunden för en reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem. Utredaren anser att staten under omställningsperioden 2021–2027 bör samla flera av de ekonomiska satsningar som regleras i olika överenskommelser mellan regeringen och SKR, i en övergripande överenskommelse om en God och nära vård. Utredaren menar att konsekvenserna av utredningens förslag för att stärka samverkan kommer att påverka kommunerna på samma sätt som regionerna. För att tydliggöra kraven på samverkan föreslår utredningen att regioners och kommuners särskilda samverkansansvar med varandra vid planering och utveckling av hälso- och sjukvården ska förtydligas, vilket äldreförvaltning instämmer i. Äldreförvaltningen vill framföra vikten av att säkerställa framtidens rekryterings- och kompetensbehov när det gäller kvalificerad hälso- och sjukvård på särskilda boenden, då de äldre har mer omfattande hälso- och sjukvårdsbehov.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilda uttalanden

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser positivt på förslagen i utredningen God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem och tror att de kan bidra till att utveckla en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård med fokus på primärvården.

Under alltför lång tid har primärvården fått fler uppdrag, men inte tillräckliga resursförstärkningar. I region Stockholm har vårdvalen urholkat den offentliga ekonomin. En stark primärvård med tillräckliga resurser är en förutsättning för en god och jämlik hälsa.

Under coronapandemin har brister inom vård och äldreomsorg blivit uppenbara. Det behövs mer samverkan mellan primärvård och kommuner. Det är viktigt att återuppta arbetet med att kommunalisera hemsjukvården, som enligt utredningen föreslås byta namn till hälso- och sjukvård i hemmet, så snart som möjligt.

Vad gäller förslagen om hur läkare och fysioterapeuter som bedriver verksamhet enligt lagen om läkarvårdsersättning (LOL) och lagen om ersättning för fysioterapi (LOF) kan integreras i den ordinarie primärvården och dess vårdvalssystem samt i övrig öppenvård lämnar utredaren två förslag.

Det ena förslaget innebär att det ska vara obligatoriskt för regionen att inrätta valfrihetssystem även inom psykiatri och fysioterapi.

Vårdvalen måste granskas kritiskt. Vissa vårdval har bidragit till att fler fått tillgång till vård medan andra har lett till en överetablering och ökade kostnader. Utvärderingar visar att införandet av vårdval främst gynnat grupper med högre välstånd men med lägre sjuklighet och effekterna på folkhälsan har varit små. Nya insatser mot psykisk ohälsa behövs men ska främst stödja och inte splittra primärvården.

Det andra förslaget består i att vidareutveckla befintligt system till ett nationellt utformat system som syftar till att skapa långsiktighet och förutsättningar för mindre vårdetableringar i geografiska områden där tillgången till vård är mindre. Om detta scenario kan bidra till en jämlikare vård i hela landet och inte innebär ett ingrepp i det kommunala självstyret anser vi att detta scenario är att föredra.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Det på remiss lämnade betänkandet "God och Nära vård" har fokus på primärvården. Äldrevården berörs med förslag på samverkan mellan kommuner och regioner för planering och

utformning av kommunens hälso- och sjukvård som kan förväntas ge förutsättningar för personcentrerad vård efter behov, över huvudmannagränserna för äldre patienter i eget boende eller i särskilt boende. För målgruppen äldre patienter är det positivt att utredningen stöder utvecklingen av det samarbetet.

Vi anser dock att för hälso- och sjukvård i hemmet (den nya benämningen av hemsjukvård) är utredningens förslag inte tillräckliga för att lösa den problematik som finns kring samverkan mellan regioner och kommuner, särskilt med hänsyn till att Stockholms Stad inte har avtal med regionen som andra kommuner.

Vi anser vidare att det bör framgå i regionavtalen att regionen avsätter resurser för läkarinsatser i den utsträckning som behövs inom kommunens hälso- och sjukvård. Särskilt viktigt är att det i läkarbemanningen på särskilda boenden finns resurser för att regelbundet besöka de boende, ge stöd till övriga professioner samt även akut kunna ge nödvändiga insatser i olika boendeformer.

Den mediala uppmärksamheten på äldreomsorgen under pandemin, med ett stort antal avlidna patienter på särskilda boenden, har exempelvis präglats av enskilda fallrapporter och olika teorier om orsaker till bristfälligt omhändertagande. Utan att närmare granska dödsfallen kan felaktiga slutsatser dras med oförskyllad skuldbeläggning av personal och med felaktigt fokus på vissa uteblivna åtgärder.

Vi anser att Äldrenämnden bör initiera en oberoende granskning för utredning av de dödsfall som inträffat inom kommunens särskilda boenden i egen och privat regi. Denna bör kunna genomföras utan tillgång till patientjournaler med uppgifter från ansvariga på särskilda boende och berörda läkare.

§ 11. Upphandling av enstaka platser i särskilda boendeformer för personer 65 år och äldre i form av profilboende

Dnr 5.1.2-307/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på budgetuppdraget att utreda omfattningen av behovet av profilboende för äldre med psykisk ohälsa i syfte att minska antalet avtalspartners.
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta om att en ny central upphandling av enstaka platser i särskilda boenden för personer 65 år och äldre i form av profilboende, ska genomföras i enlighet med vad som framgår av äldreförvaltningens förslag.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta om att ansvaret för centrala ramavtalsupphandlingar av enstaka platser i särskilda boenden för personer 65 år och äldre i form av profilboende, överflyttas från kommunstyrelsen till äldrenämnden, i enlighet med vad som framgår av äldreförvaltningens förslag.
4. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med punkt 2 och 3, uppdrar äldrenämnden till äldreförvaltningen att ta fram förslag till upphandlingsdokument avseende upphandling av profilboende.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-06-01.

Staden har sedan i slutet av 1990-talet upphandlat enstaka platser i särskilda boendeformer för äldre. Den senaste upphandlingen av enstaka platser i särskilda boendeformer för personer 65 år och äldre i form av profilboende genomfördes 2015.

Det pågående ramavtalet avseende profilboende löper ut den 30 april 2021 och kan därmed inte förlängas ytterligare. Det innebär att en ny upphandling behöver genomföras så att ett nytt ramavtal kan börja gälla från och med den 1 maj 2021.

I budget för 2020 ges äldrenämnden i uppdrag att utreda omfattningen av behovet av profilboende för äldre med psykisk